

MOBBE- STRATEGIPLAN

FOR

HEREFOSS SKOLE

(Revidert 13.04.17)

FORORD

Ved Herefoss skole ønsker vi alle å bidra til et trygt og godt skole- og oppvekstmiljø.

Alle, både foresatte, ansatte og elever må jobbe aktivt for å forhindre mobbing, plaging, krenkelser og problematferd, og i tillegg være en aktiv pådriver til å løse eventuelle mobbesaker.

Forskningsresultater viser at ca. 39 000 barn og unge blir mobbet hvert år på skolen, mens bare noen få hundre av disse blir formelt klaget på av elever og foresatte. På bakgrunn av dette ønsker skolen være en pådriver i det forebyggende arbeidet.

Skolen starter våren 2016 en «systemanalyse» som også omhandler skolemiljøet på Herefoss, men her så vi også på hvilke opprettholdende faktorer som kunne spille inn i forhold til uro, respekt og holdninger, ikke på skolen, men i hele lokalmiljøet. Dette arbeidet er pågående og mange tiltak som startet på grunn av dette samarbeidet, videreføres som en fast ordning nå.

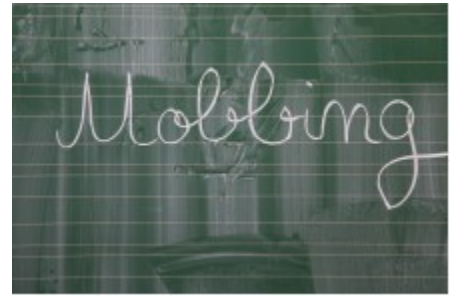
Samtidig må skolens handlingsplan mot mobbing være et verktøy som gjennomsyrrer hele vår tenkning og skolehverdag.

I skolens mobbestrategiplan vil vi støtte oss til forskningsresultater og prosedyrer som er anbefalt av to av de fremste på dette feltet i Norge: professor Dan Olweus og dosent Erling Roland. I tillegg har Thomas Nordahl også gjort en rekke undersøkelser og gitt skolene tips og ideer til hvordan man kan få til et enda bedre skolemiljø.

Innhold

FORORD	2
OM MOBBING	4
Hva er mobbing?	4
Hvordan arter mobbing seg?	4
Hvem mobber?	5
Hvordan avdekke mobbing	5
Ny teknologi og mobbing	6
Hvem blir mobbet?	6
Hvilke faresignaler bør foresatte og skole se etter ifølge Erling Roland.	7
Mobbeofferet.	7
Mobberen.	7
GODE RÅD	8
Gode råd til mobbeofferets foresatte:	8
Gode råd til mobberens foresatte:	8
Gode råd til skolen:	8
Gode råd til læreren:	9
Hva gjør vi når vi får signaler/mistanke om mobbing?	10
Normalt følges denne progresjonen i skolens tiltak mot mobbing:	10
MOBBEUNDERSØKELSE	11

OM MOBBING

Hva er mobbing?

Det finnes flere definisjoner av hva mobbing er.

Definisjonen som blir brukt av Utdanningsdirektoratet i forbindelse med Elevundersøkelsen lyder:

«Mobbing er gjentatt negativ eller ondsinnet atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vansker for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing»

Utdanningsdirektoratet har også lagt til:

«Tradisjonelt blir begrepet mobbing knyttet til regelmessige og ondsinnede ord eller handlinger som krenker eller påfører en annen person ubehag. Dette er en relativt avgrenset definisjon fordi krenkelser som ikke er regelmessige eller ondsinnede, her ikke blir betraktet som noe problematisk for den enkelte elev. Vi bruker derfor også begrepet krenkelser for å uttrykke at også ord og handlinger som ikke er regelmessige eller ondsinnede, kan oppleves sterkt krenkende for den eleven som blir utsatt for det.»

Hvordan arter mobbing seg?

En person som blir utsatt for mobbing, kan bli truet eller hånt med nedsettende ord som går på selvtilliten løs. I tillegg kan offeret bli utsatt for slag, spark, dytting, ødeleggelse av klær eller utstyr etc.

Mobbing er også de tilfellene hvor offeret blir holdt utenfor kameratflokken, eller blir utsatt for stygge rykter eller bakvaskelser.

Det kan ofte være noe forskjell på gutter og jenters måte å mobbe på. Guttenes mobbing viser seg ofte med fysiske utslag, mens jentene mer har en tendens til psykisk mobbing som utestenging, blikk, nedsettende småord etc.

Den psykiske mobbingen er ofte den som er vanskeligst å oppdage.

Hvem mobber?

Ifølge professor Dan Olweus er mobberne tøffe, relativt selvsikre, aggressive både mot barn og voksne, har et sterkt behov for å være sjef, tyr lettere til voldsbruk enn andre. De har liten empati, medfølelse, med offeret eller andres smerte.

Det er vanligvis ikke riktig at mobberne egentlig er svake personer som skal dekke seg under en tøff overflate. Mobberen har en tendens til å svekke den moralkoden de kjenner ved å legge skylden på den de mobber.

Hvordan avdekke mobbing

Mobbing kan være vanskelig å oppdage, og svært mange av elevene som blir mobbet, sier ikke ifra om det som foregår. Vi må derfor være aktive på mange måter for å kunne avdekke mobbing.

Mesteparten av mobbingen foregår uten at voksne er til stede. Her har vi listet opp aktiviteter vi gjennomfører for å avdekke mobbing.

- Vi gjennomføre minst en årlig anonym spørreundersøkelse eller bruke data fra Elevundersøkelsen. Resultatet bruker vi i evalueringen av skolens arbeid og når vi drøfter forbedringstiltak.
- Vi fokuserer på kvaliteten i samspillet mellom elevene. For å gjøre dette trener vi på direkte observasjon og på å bruke forskjellige kartleggingsverktøy, som sosiometri og registrering av hvordan elevene reagerer når vi underviser/samtaler om tema.
- Vi skal være til stede og føre tilsyn i friminuttene. Elevene får vite hvordan vi reagerer på problematferd via gjennomgang av ordensreglementet, og vi praktiserer håndhevingen av dette reglement likt og konsekvent.
- Vi tar opp mobbing/krenkelser i de individuelle samtaler vi har med elevene, i evalueringer i klassen, i foreldresamtalene og på foreldremøter.
- Meldinger om mobbing fra elever og foreldre tar vi alltid på alvor.
- Ved mistanke om mobbing intensiverer vi observasjon, undersøkelser og innhenting av opplysninger.
- For å avdekke «skjult mobbing» arbeides det systematisk ved at vi diskuterer faresignaler på personalmøte hver uke. Her ser vi også på resultater av eventuelle kartleggingsresultater.

Ny teknologi og mobbing

Mobbing ved hjelp av mobiltelefon og Internett foregår mest utenfor skolen. Vi tar likevel opp denne formen for mobbing på skolen.

- Ordensreglementet styrer bruken av mobiltelefon og internett på skolen.
- Vi griper inn når elevene bryter reglene, men de konsekvenser som finnes i ordensreglementet.
- I samarbeide med ekstern aktør arrangerer skolen hver høst et obligatorisk nettvettkurs for elevene på 5.-7. trinn og deres foresatte.

Siden slik mobbing kan foregå utenfor skolen, kan det bli aktuelt å samarbeide med foreldre, politi og andre for å løse digitale mobbesaker. Mange elever som er utsatt for tradisjonell mobbing på skolen, er også utsatt for digital mobbing i fritiden.

Hvem blir mobbet?

- * Ifølge Dan Olweus er de typiske mobbeofrene mer engstelige og usikre enn andre barn.
- * De er forsiktige, følsomme og stillfarende.
- * De liker ikke vold eller voldsbruk.
- * Når de blir angrepet, tar de lett til tårene og trekker seg tilbake.
- * De tør ikke ta igjen.
- * Ofte er de ensomme på skolen og har ikke en eneste god venn.
- * Ofte har disse barna et dårlig selvbilde - noe som også forsterker seg gjennom mobbingen.
- * Sosiale forhold i klassen synes å spille en avgjørende rolle.
- * Der sterke klikker står mot hverandre, blir ensomme barn lett skilt ut.

Hvilke faresignaler bør foresatte og skole se etter ifølge Erling Roland.

Mobbeofferet.

- * Barnet har ikke lyst til å gå på skolen, er ofte "syk" om morgenen.
- * Barnet mister stadig ting eller får ting ødelagt - for eksempel istykkerrevne klær og ødelagte skolebøker.
- * Når ditt barn kommer hjem med blåmerker, sår og skrammer som ikke kan forklares.
- * Når barnet velger "ulogiske" veier til skolen.
- * Behovet for penger øker. Noen barn "kjøper" seg fred.
- * Skoleprestasjonene blir merkbart dårligere.
- * Barnet ønsker ikke å feire sin egen bursdag med klassekamerater.
- * Vil ikke ha med seg venner hjem.
- * Har ikke lyst til å gå ut i hjemmemiljøet.
- * Sterk binding til erstatninger, for eksempel kosedyr.
- * Når barnet virker ulykkelig og har sterke humørsvingninger.
- * Tar lett til tårer.
- * Har lettere for å omgås voksne enn jevnaldrende.
- * Barnet har mareritt om natten / sengevæting.

Mobberen.

- * Hvis barna viser utpreget tendens til svart/hvitt tenkning. Når barna uttrykker sterke antipatier overfor enkelte personer/grupper, og like sterke positive følelser overfor andre.
- * Når barna viser aggressiv oppførsel overfor søsken og foreldre. Stadige forsøk på å manipulere forholdene i hjemmet.
- * Overfladiske venneforhold - "fra blomst til blomst" i kameratflokk.
- * Husk på at mobbing ofte henger sammen med annen destruktiv adferd som nasking, skulking og rusmisbruk.

GODE RÅD.

Gode råd til mobbeofferets foresatte:

- * I de fleste tilfeller bør mobbingen tas opp med skolen. Få problemet fram og inviter til samarbeid.
- * Ikke vær så sint og fortvilet at det hele låser seg!
- * Ta kontakt med mobberens foreldre. Få fram hvor vanskelig dette er, uten å såre den andre parten. Forsøk å være konstruktiv.
- * Vis gode holdninger til medmennesker, både i omtale og atferd. Ikke bruk «fiendebilder» når du snakker om naboer, klassekamerater og skole.

Gode råd til mobberens foresatte:

- * Ta kontakt med barnet som mobbes og foreldrene.
- * Vis deg som en ansvarlig voksen som ikke aksepterer mobbing.
- * Ta problemene opp med ditt eget barn.
- * Gjør noe positivt for mobbeofferet. Inkluder barnet i en vennegruppe eller inviter det i selskap o.l.
- * Vis gode holdninger til medmennesker, både i omtale og atferd. Ikke bruk "fiendebilder" eller nedlatende omtale når du snakker om naboer, klassekamerater og skole.

Gode råd til skolen:

- * Lærerne må gjennom sine holdninger vise at mobberens adferd ikke aksepteres.
- * Lærerne må tydeliggjøre sin egen standard og la den prege klassemiljøet.
- * Det er positivt at klassene fungerer godt. Kaos, disiplinærproblemer og uorden skaper rom for mobbing.
- * Alle lærerne må vise den samme holdningen til mobbingen når de møter elevene i friminuttene.

Gode råd til læreren:

- * Snakk med mobbeofferet og vis tydelig at du støtter vedkommende.
- * Ha regelmessig kontakt med mobbeofferet.
- * Snakk med mobberne enkeltvis, ikke i grupper.
- * Marker at du ikke aksepterer mobbernes adferd.
- * Inviter mobberen til en konstruktiv rolle.
- * Forsøk å finne ut hva mobberen kan gjøre for å gi mobbeofferet en bedre hverdag.
- * Snakk med hele gruppen samlet.
- * Følg opp med jevnlige møter.
- * Arranger et møte mellom partene. Vær godt forberedt.
- * Gi mobbeofferet en ny og konstruktiv rolle i klassemiljøet, nye oppgaver og ansvar.
- * Bruk "nøytrale elever" som støttespillere. Den viktigste ressursen er medelevene, og den kan ikke utnyttes godt nok. Vis diskresjon og skjønn.
- * Ikke gjør opplegget omkring mobbingen til et formelt spill, men til noe naturlig.
- * Om nødvendig la eleven(e) bytte klasse/skole.

Hva gjør vi når vi får signaler/mistanke om mobbing?

Normalt følges denne progresjonen i skolens tiltak mot mobbing:

1. Kontaktlærer sjekker straks forholdene og kartlegger saken. Samtale med mobbeoffer så raskt som mulig. Samtale med mobber, eventuelt mobbere (individuell).
2. Timelærer og kontaktlærer samarbeider på et tidlig stadium. Rektor informeres.
3. Timelærer der de involverte barna er, blir informert av kontaktlærer eller rektor. Skolen setter inn tiltak som observerer og forsøker å stanse mobbingen.
4. Alle skolens lærere informeres og gis ansvar for å observere de involverte barna og gi tilbakemelding til kontaktlærer eller rektor i frikvarter og lignende.
5. Kontaktlærer tar kontakt med foreldrene til offeret og mobberen/mobberne. Rektor informeres.
6. Kontaktlærer søker råd hos PPT ved behov.
7. Eventuelt fellesmøte med involverte barn (mobbeoffer og mobber) og deres foresatte kan bli aktuelt, men bare dersom det er greit for partene. Rektor informeres og blir eventuelt med på møte enten det er individuelt møte, eller fellesmøte.
8. Rektor vurderer, etter drøftinger med kontaktlærer, om politi, PPT, konfliktråd, barnevern, ABUP eller andre skal kobles inn i saken.
9. Dersom foresatte ber om det, vil rektor alltid fatte et enkeltvedtak i saken. Dette gir foresatte en dokumentasjon på hva skolen tenker å gjøre for å få slutt på krenkelsene/mobbingen som gjør at elevene ikke opplever skolemiljøet som godt jf. opplæringslovens §9a. Tiltakene i dette enkeltvedtaket kan klages på, og dersom skolen ikke tar klagen til følge, sender skolen automatisk saken videre til fylkesmannen for en vurdering. Skolen kan også fatte vedtak selv om ingen ber om det.
10. Det vurderes som aller siste utvei om mobber må flyttes til annen skole.

MOBBEUNDERSØKELSE

Denne undersøkelsen er ment som en kartlegging av eventuell mobbing på skolen eller på skoleveien. Vi ønsker at elevene svarer på spørsmålene sammen med foresatte.

Spørreskjemaet tas med til kontaktlærer som tar resultatene til kollegiet.

For å få en ensartet betydning av hva vi legger i mobbing, tar vi for ordens skyld med Erling Rolands definisjon: *(Dette for å skille noe mellom hva som er en konflikt og hva som er mobbing, uten at skolen tar noen av situasjonene mindre alvorlig.)*

"Med mobbing eller plaging forstår vi psykisk og/eller fysisk vold rettet mot et offer, utført av enkeltpersoner eller grupper. Mobbing forutsetter et ujevnt styrkeforhold mellom offer og plager. Vanligvis brukes betegnelsen mobbing når episodene gjentas over tid. Hendelser som rammer en enkelt gang, kan imidlertid også ha karakter av mobbing. Fysisk plaging, utestenging, krenkelser og erting er de vanligste former for mobbing.

1. Gutt Jente (sett ring)

2. Hvilken klasse går du i?.....

3. Hvor ofte dette skoleåret er du blitt mobbet på skolen?

Aldri av og til omtrent hver uke omtrent hver dag

4. Hvor på skolen er det mobbingen skjer? Skriv stedene

5. Hvor ofte dette skoleåret er du blitt mobbet på skoleveien?

Aldri av og til omtrent hver uke omtrent hver dag

6. Hvor ofte dette skoleåret har du mobbet andre elever på skolen?

Aldri av og til omtrent hver uke omtrent hver dag

7. Hvor ofte dette skoleåret har du mobbet andre elever på skoleveien?

Aldri av og til omtrent hver uke omtrent hver dag